

سرشناسه: شمس، عبدالله
 عنوان و نام پدیدآور: حزب جبهه مشارکت ایران اسلامی / نویسندگان عبدالله
 شمس، صادق سلیمی بنی؛ [تهیه کننده] پژوهشکده
 حقیقه اسلام، گروه علوم سیاسی.
 قم: انتشارات مزم هدایت، ۱۳۹۱.
 ۴۰۸ ص.
 ۱۰۰۰۰۰ ریال؛ ۱-۱۴-۲۴-۹۶۴-۹۷۸
 شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۴-۱-۱۴-۱۰۰۰۰۰
 مشخصات نشر: فیا
 مشخصات ظاهری: وضعیت فهرست نویسی: ویژه نامه.
 یادداشت: جبهه مشارکت ایران اسلامی
 موضوع: حزب های سیاسی -- ایران
 موضوع: ایران -- تاریخ -- جمهوری اسلامی، ۱۳۵۸ -- جناح های
 سیاسی
 شناسه افزوده: سلیمی بنی، صادق، ۱۳۴۷-
 شناسه افزوده: پژوهشکده تحقیقات اسلامی. انتشارات مزم هدایت
 شناسه افزوده: پژوهشکده تحقیقات اسلامی. گروه علوم سیاسی
 رده بندی کنگره: DSR ۱۶۶۱/۳/ ج ۲۷ ش ۸ ۱۳۹۱
 رده بندی دیویی: ۹۵۵/۰۸۴۴:۴۵۲
 شماره کتابشناسی ملی: ۲۵۰۵۸۱۷

حزب جبهه مشارکت ایران اسلامی

www.ketab.ir

پژوهشکده تحقیقات اسلامی

www.ketab.ir

حزب جبهه مشارکت ایران اسلامی

تهیه کننده: پژوهشکده تحقیقات اسلامی

ناشر: زمزم هدایت

نویسندگان: عبدالله شمس - دکتر صادق سلیمی بنی

صفحه پرداز: مسلم خسروی

چاپ: نینوا

سال چاپ: زمستان ۱۳۹۱

تیراژ: ۱۰۰۰

قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

شابک: ۱-۱۱۴-۲۴۶-۹۶۴-۹۷۸

نشانی: قم، خیابان دور شهر، نبش فاطمی ۳، پلاک ۸۱، نمایشگاه و فروشگاه زمزم هدایت

تلفن: ۰۹۱۲۲۵۳۲۸۸۷-۰۲۵۱-۷۷۳-۷۳۵-۷۷۴۳۷۷۹ همراه

فهرست

پیش‌گفتار.....	۹
مقدمه‌نماینده محترم ولی فقیه در سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.....	۱۷
فصل اول: کلیات.....	۲۳
عنوان دقیق و رسمی.....	۲۳
عنوان مشهور در جامعه.....	۲۴
زمان و مکان تأسیس.....	۲۴
نحوه تأسیس.....	۲۴
قلمرو و مکان فعالیت.....	۲۵
ارگان رسمی و نشریات وابسته.....	۲۶
بنیان‌گذاران.....	۲۷
اعضای شورای مرکزی.....	۲۹
دبیر کل.....	۳۰
زبان و ادبیات سیاسی حاکم.....	۳۰
خط مشی کلی.....	۳۰
طیف و جناح سیاسی.....	۳۱
تاکید بر فعالیت‌های سیاسی.....	۳۱
نوع رفتار.....	۳۱
حمایت‌های داخلی.....	۳۲
مخالفت‌های داخلی.....	۳۴

۳۵	حمایت‌های خارجی
۳۸	امتیاز خاص در برابر سایر تشکله‌ها
۳۹	فصل دوم: زمینه‌های تأسیس
۳۹	کیهان فرهنگی
۴۲	حلقه کیان
۴۶	حلقه آیین
۴۷	مرکز مطالعات استراتژیک
۴۸	دانشجویان بورسیه اعزام به غرب
۴۹	تأثیرپذیری از نظریه پردازان سیاسی دانشگاه تهران
۵۰	سمای دوم (سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی ایران)
۵۱	تلاش‌ها و اندیشه‌های سعید حجاریان
۵۲	حمایت متقابل خاتمی و بنیانگذارین حزب
۵۵	فصل سوم: اعضای برجسته
۵۵	سعید حجاریان
۶۲	مصطفی تاجزاده
۷۲	محسن میردامادی
۷۵	محمد رضا خاتمی
۷۸	عبدالله رمضانزاده
۸۱	فصل چهارم: زمینه‌های فکری
۸۱	زمینه‌های فکری حزب مشارکت
۱۰۸	مرامنامه
۱۰۹	فصل پنجم: دیدگاه‌ها
۱۰۹	مردم‌سالاری
۱۱۱	نظام جمهوری اسلامی
۱۱۴	قانون اساسی
۱۱۵	ولایت فقیه

۱۲۱		رابطه دین و سیاست
۱۲۴		روحانیت و حکومت
۱۲۶		امام خمینی *
۱۲۸		خودی و غیر خودی
۱۳۰		مخالفان داخلی نظام
۱۳۲		مخالفان خارجی نظام
۱۳۶		وجود بحران‌های چندگانه
۱۳۹		انتخابات
۱۴۱		فصل ششم: اهداف، راهبردها و راهکارها
۱۴۱		اهداف
۱۵۲		راهبردها
۱۶۲		راهکارها
۱۷۷		فصل هفتم: سیاست‌های کلی داخلی
۱۷۷		نظام حزبی مطلوب
۱۸۲		مجاری ارتباطی برای جلب افکار عمومی
۱۸۶		ادبیات تأثیرگذار
۱۹۲		میزان و سطح پابندی به روش‌های مردم‌سالارانه
۱۹۶		روش‌های جبران شکست
۲۰۳		فصل هشتم: سیاست‌های کلی خارجی
۲۰۳		پذیرش ارزش‌های جهانی
۲۰۷		تنش‌زدایی
۲۰۹		پرونده هسته‌ای نماد سیاست خارجی
۲۱۵		میزان و سطح خوش‌بینی و رابطه با بازیگران بین‌المللی
۲۳۳		فصل نهم: نگرش‌ها و سیاست‌های اقتصادی
۲۳۴		چالش‌ها و موانع اقتصادی ایران
۲۴۱		سیاست‌های اقتصادی
۲۴۱		نقد اجمالی سیاست‌های اقتصادی حزب مشارکت

فصل دهم: سیاست‌ها و نگرش‌های فرهنگی..... ۲۴۹

سیاست‌ها..... ۲۴۹

نگرش‌ها..... ۲۵۱

تبیین و نقد برخی سیاست‌های فرهنگی حزب..... ۲۵۳

فصل یازدهم: نفوذ سیاسی و اجتماعی..... ۲۶۱

سطح حضور در ارکان نظام جمهوری اسلامی..... ۲۶۲

پایگاه اجتماعی حزب بر اساس مولفه انتخابات..... ۲۶۷

فصل دوازدهم: عملکرد انتخاباتی حزب..... ۲۷۱

انتخابات مجلس ششم..... ۲۷۲

انتخابات هشتمین دوره ریاست جمهوری..... ۲۷۹

انتخابات دومین دوره شوراهای شهر و روستا (اسفند ۱۳۸۱)..... ۲۸۱

انتخابات مجلس هفتم..... ۲۸۴

انتخابات نهمین دوره ریاست جمهوری..... ۲۸۸

انتخابات هشتمین دوره مجلس شورای اسلامی..... ۲۹۶

انتخابات دهمین دوره ریاست جمهوری..... ۳۰۱

فصل سیزدهم: حزب مشارکت و فتنه ۸۸..... ۳۲۹

حلقه استحاله..... ۳۳۰

ارتباط با بنیادها و تئوریسین‌ها غربی..... ۳۳۵

مانیفست بر اندازی..... ۳۳۹

تاکتیک‌ها و برنامه‌ها..... ۳۴۰

جمع‌بندی و سخن پایانی..... ۳۴۳

آسیب‌های متوجه انقلاب..... ۳۴۳

آسیب‌شناسی جریان اصلاح‌طلب..... ۳۴۷

ضمیمه‌ها..... ۳۴۹

فهرست منابع..... ۴۰۳

پیش‌گفتار

در تاریخ معاصر ایران جریان‌های فکری و سیاسی بسیاری ظهور و بروز کرده‌اند. هر کدام از این جریان‌ها با تکیه بر مبانی خاص، به ایفای نقش در جامعه پرداخته و تأثیراتی بر مسائل سیاسی و اجتماعی کشور داشته‌اند. برخی از آنها توانسته‌اند تحولات عظیمی را در جامعه ایرانی رقم بزنند. نمونه بارز آن غلبه و عینیت‌بخشی جریان فکری دینی در ارکان جامعه، با پیروزی انقلاب اسلامی است که خط بطلانی بود بر جریان‌های مدعی اعم از التقاطی، لیبرال، چپ و ملی‌گرا که طی صد سال آرمان‌هایی را پیش روی جامعه ترسیم نموده بودند، اما متأسفانه برخی از این جریان‌ها نه تنها عملکرد و تأثیر مثبت از خود بر جای نگذاشته‌اند که در بزنگاه‌های حساس، ناتوان از کارایی و ایجاد تحول مطلوب، جامعه را به سوی استبداد و استکبار نیز سوق داده‌اند.

احزاب و تشکلهای سیاسی به عنوان مولود جریان‌های فکری، سیاسی و طبقاتی، ابزاری کارآمد در عرصه‌های مختلف بخصوص حوزه سیاست محسوب گشته و در تحولات مختلف قبل و بعد از انقلاب نقش ایفا کرده‌اند. حزب مشارکت نیز یکی از این احزاب است که به لحاظ زمانی در مقطعی کوتاه از تاریخ انقلاب پدیدار شد و به لحاظ فکری متأثر از گفتمان‌ها و جریان‌های عمده اعم از اسلامی، لیبرال و حتی چپ بود. حلقه‌های یکی از خاستگاه‌های اصلی آن محسوب می‌شود. بنابراین قضاوت ما در این نوشتار بر اساس حرکت کلی حزب و اعضای اصلی تأثیرگذار آن است که بیش‌تر حلقه‌های کیانی بوده‌اند.

برای شناخت این حزب، آگاهی یافتن از زمینه‌های شکل‌گیری، عملکرد، ماهیت سازمانی، مبانی فکری، اهداف، راهبردها و سیاست‌های آن ضرورت دارد. این آگاهی در همه حال متکی بر جهت‌گیری کلی و جریان فکری و سیاسی است که حزب ذیل آن تعریف می‌شود. هرچند احزاب جدید (دهه ۷۰ و ۸۰) در ایران همیشه در برزخ میان جریانات مختلف و وقایع زودگذر مذبذب بوده و بیشتر ماهیت عملگرایی داشته‌اند، اما با وجود این، ماهیت فکری و عقیدتی حزب مشارکت نیز قابل بررسی و توجه است.

عمده اطلاعات تحقیق حاضر از طریق بررسی بیانیه‌های رسمی، مصاحبه‌ها و نظرات اعضای شورای مرکزی و برخی صاحب نظران گردآوری شده است. هرچند گردآوری اطلاعات دقیق در این باره با محدودیت‌هایی از جمله، عدم تمایل اعضای شورای مرکزی حزب برای در اختیار قرار دادن اطلاعات و نیز عدم دسترسی آسان و سریع به اخبار تشکیلاتی حزب و دسترسی نداشتن آسان به منابع دست اول همراه بود، اما وقایع سال ۸۸ و نقش آفرینی بارز مشارکتی‌ها در آن، موجب شد برخی از اطلاعات از پرده برون افتد و قضاوت را آسان‌تر نماید.

روش تحقیق در این اثر، روش توصیفی-تحلیلی است و سازماندهی آن در سیزده فصل صورت گرفته است.

بر خود فرض می‌دانیم از کسانی که در تهیه این نوشتار حمایتی را متحمل شده‌اند از جمله دکتر آیت مظفری، آقایان عباسعلی عظیمی شوشتری، حبیب‌رمانی و... قدردانی نمایم و از خداوند می‌خواهیم که آنان را در زندگی دنیا و آخرت مشمول عنایات خود قرار دهد.